

AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO

1. REFERENDUM

Ob projektu Aktivno državljanstvo – referendum udeleženci izvejo več dejstev o samem referendumu, njegovem pomenu in njegovi zgodovini. Ker je trenutno ta tematika zelo pereča in na udaru, je za udeležence pogovor o tem še toliko bolj pomemben in koristen.

Udeležencem najprej razložimo, kaj referendum sploh je - **Referendum** ([latinsko referendarius](#)) je [demokratičen](#) postopek, v katerem lahko sodelujejo vsi [državljeni](#) z [volilno pravico](#) in podajo svoj glas o [referendumskem vprašanju](#). Predstavlja enega od temeljev [neposredne demokracije](#). Za razliko od [volitev](#) se na referendumih ne izbira predstavnikov ([poslancev](#)). Pojasnimo tudi v čem se plebiscit razlikuje od referenduma: **Plebiscit** je [glasovanje](#) prebivalstva na kakem ozemlju o priključitvi tega določeni [državi](#) ali o razdružitvi od nje. Najbolj znana plebiscita pri nas bila [koroški plebiscit](#) leta [1920](#), po katerem je [Koroška](#) pripadla [Avstriji](#) ter [plebiscit leta 1990](#), s katerim so se prebivalci [Slovenije](#) odločili za samostojno državo.

Z udeleženci se pogovorimo o tem kako se je razvijala volilna pravica do danes in kaj to sploh je - **Volilna pravica** je [pravica](#) vsakega odraslega [državljanu](#) neke države. Dovoljuje voliti predstavnike političnih opcij ter biti izvoljen. Načela o volilni pravici vsebujejo [ustave](#), urejajo jih volilni [zakoni](#).

- Splošna volilna pravica: pripada vsem polnoletnim državljanom (ne glede ne [spol](#)).
- Omejena volilna pravica: volitev z raznimi cenzusi (premoženje, izobrazba, dolgotrajnejše bivanje)
- Enaka volilna pravica: vsak oddani glas ima enako vrednost
- Neenaka volilna pravica: volivci so razdeljeni v več volilnih razredov po [socialni razslojenosti](#).
- Aktivna volilna pravica: je pravica voliti.
- Pasivna volilna pravica: je pravica biti izvoljen. Za nekatere voljene funkcionarje (na primer *predsednika republike*) se zahtevajo določeni pogoji, da lahko kandidira (starostna meja itd.).

Nekateri udeleženci ne poznajo sistema politike, zato razjasnimo še nekaj dodatnih dejstev:

Koalicija / opozicija - koalicija (= držati z nekom) / opozicija (si proti nekomu)
Koalicija je zveza strank za doseg skupnega cilja. Te stranke sestavljajo večino v parlamentu. Opozicija pa so tisti, ki so v parlamentu, niso pa sestavni del vlade.

Na koncu se med udeležence razdelijo delovni listi. Na njih so naloge, ki od njih zahtevajo, da pokažejo znanje, ki so ga pridobili skozi ta projekt. Lahko si pomagajo tudi z internetom in različnimi knjigami.

Udeleženci so se skozi ta projekt naučili marsikaj o referendumu, politiki in pravici državljanov, da sodelujejo pri pomembnih odločitvah.

Delovni list:

1. Kaj je referendum?
2. Na kaj se je nanašal zadnji referendum v Sloveniji?
3. Naštej nekaj slovenskih strank!
4. Kakšna je razlika med koalicijo in opozicijo?
5. Naštej 2 koalicijski in 2 opozicijski stranki!
6. Kaj je volilna pravica?
7. Kdo ima v Republiki Sloveniji volilno pravico?
8. Kdo je trenutni predsednik Republike Slovenije?
9. Kdo je trenutni predsednik Slovenske vlade?
10. Kaj je aktivna volilna pravica?
11. Kaj je pasivna volilna pravica?
12. Ali menite, da se Slovenci v dovolj velikem številu udeležujemo volitev?
Odgovor utemeljite.
13. Razmislite, zakaj se mladi v vedno manjšem številu udeležujejo volitev?

Rešitve:

1. Referendum (latinsko *referendarius*) je demokratičen postopek, v katerem lahko sodelujejo vsi državljeni z volilno pravico in podajo svoj glas o referendumskem vprašanju. Predstavlja enega od temeljev neposredne demokracije. Za razliko od volitev se na referendumih ne izbira predstavnikov.
2. Na arbitražni sporazum.
3. SDS, SLS, SD, NSI
4. koalicija (=držati z nekom) / opozicija (si proti nekomu)
5. Koalicijski: SD, LDS; Opozicijski: SDS, SLS
6. Volilna pravica je pravica vsakega odraslega državljana neke države. Dovoljuje voliti predstavnike političnih opcij ter biti izvoljen. Načela o volilni pravici vsebujejo ustave, urejajo jih volilni zakoni.
7. Vsi državljani Slovenije, ki so že dopolnili 18 let.
8. Danilo Türk

9. Boris Pahor
10. Aktivna volilna pravica je pravica voliti.
11. Pasivna volilna pravica je pravica biti izvoljen. Za nekatere voljene funkcionarje (na primer *predsednika republike*) se zahtevajo določeni pogoji, da lahko kandidira (starostna meja itd.).
12. Lastno mnenje
13. Lastno mnenje